

ANTİDEMPİNQ QANUNU DƏRC EDİLİB

Antidempinq, kompensasiya və mühafizə tədbirləri haqqında Azərbaycan Respublikasının 261-VQ sayılı, 31 may 2016-cı il tarixli Qanunu 15 iyulda dərc edilib.

Qanun, Azərbaycan Respublikasında iqtisadi maraqların müdafiəsi məqsədi ilə yerli istehsal sahəsinə zərər vuran və ya zərər vurma təhlükəsi yaradan dempinqli, subsidiyalaşdırılmış və ya artmış idxala qarşı antidempinq, kompensasiya və mühafizə tədbirlərinin tətbiqi qaydalarını tənzimləyir. Qanun, yerli istehsalı xüsusilə dempinq haqsız ticarət tədbirindən qorumaq məqsədilə Azərbaycanda qəbul edilmiş ilk normativ aktıdır. Qanunu tətbiqetmədə aparıcı orqan Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti, araşdırma orqanı isə İqtisadiyyat Nazirliyidir.

Qanun dərc edildiyi 15 iyul tarixindən 90 gün sonra qüvvəyə minir.

BAĞIŞLAMA MÜQAVİLƏLƏRİ

Son zamanlar məhkəmələrdə qaldırılan mülki iddialar arasında çoxluq təşkil edən məsələlərdən biri də bağışlama müqavilələri ilə bağlıdır. Daha dəqiq desək, bağışlama müqavilələrinin ləğvi və ya etibarsızlığı ilə bağlı mübahisələrdir.

Yəni, əmlakı və yaxud hər hansı bir əşyanı hədiyyə verən şəxslər sonradan müxtəlif səbəblərə görə hədiyyə verilmiş əşyanı geri tələb edərək müvafiq məhkəmələr üzrə iddia tələbi qaldırır bağlanmış olduqları bağışlama müqaviləsinin ləğvini və yaxud da etibarsız hesab edilməsini tələb edərək hədiyyəni geri istəyirlər. Əsasən bu mübahisələr daşınmaz əmlakların bağışlanması ilə bağlı olur.

Qeyd olunan mübahisələrin predmetini təhlil edərkən aydın olur ki, əslində yaranmış problemin kökündə müqavilə subyektlərinin, bu münasibətləri rəsmiləşdirərkən aralarında olan şəxsi münasibətlər və mülki qanunvericilikdə bağışlamanın şərtləri barədə yetərinmə məlumatlı olmamaları durur.

Bildiyimiz kimi, bağışlama müqaviləsinin bağlamaq üçün müqavilə tərəflərinin bir-biri ilə hansı münasibətlərdə olması ilə bağlı mülki qanunvericilikdə hər hansı məhdudiyət nəzərdə tutulmayıb.

Lakin təcrübədə Notariat Kontorlarında bağışlama müqaviləsinin yalnız ailə üzvləri olan yaxın qohumlarla (ata, ana, qardaş, bacı, baba, nənə və nəvə) bağlanmasına yol verilir.

Bunun başlıca səbəbi, vətəndaşların bağışlama müqaviləsindən sui-istifadə edərək vergidən yayınma və dələduzluq hallarının qarşısını almaqdır. Bu tədbir qeyd edilən cinayət tərkibli halların qarşısını alsa da, müqavilə tərəfləri olan yaxın qohumlar (ailə üzvləri) arasında baş verə biləcək mülki hüquq pozuntularının (deliktlərin) qarşısını almır.

Çünki bağışlanmış əşyanı qəbul etməklə yaxın qohumlar (ailə üzvləri) arasında müqavilə münasibətləri bitmə də, şəxsi münasibətlər bitmir. Yuxarıda qeyd etdiyimiz səbəblərə görə bu müqavilələrin yalnız ailə üzvləri arasında bağlanmasına yol verilir və təcrübədə daha çox valideyn övlad arasında bağlanmış bağışlama müqavilələrinə rast gəlinir.

Notariat Kontorlarında bağlanmış bağışlama müqavilələrinə nəzər yetirdikdə aydın olur ki, müqavilələrin məzmunu demək olar ki, eynidir (şablondur). Bütün bağışlama müqavilələrində əmlak qeyd şərtsiz olaraq hədiyyə verən şəxs tərəfindən hədiyyə alan şəxsə heç bir cavab xidməti ilə şərtləndirilmədən bağışlanır və hədiyyə alanın hədiyyəni qəbul etməsi ilə bağlanmış sayılır.

Həmin (şablon) müqavilələrin bəndlərinə nəzər yetirdikdə, Mülki Məcəllənin 666-674-cü maddələrinin məzmunun vətəndaşa izah edildiyi qeyd olunsada, təcrübədə yaranmış mübahisələrdən görünür ki, vətəndaşlar qanunvericilikdə bağışlamanın anlayışı və şərtləri barədə yetərinca məlumatlı deyillər.

Vətəndaşlar bilməlidirlər ki, bağışlama sözünün təsiri altında öz əmlaklarının bir hissəsini, nəinki qeyd-şərtsiz, o cümlədən hədiyyə alan şəxsi hər hansı öhdəliyin yerinə yetirilməsindən asılı etməklə bağışlaya bilərlər. Ola bilsin, bu məsələnin özü qanunvericilikdə uzun müddət qeyri-müəyyən olduğuna görə, Notariuslarda “şablon” bağışlama müqaviləsindən (qeyd şərtsiz bağışlama) istifadə təcrübəsi yaranmışdır.

İlk öncə bağışlama müqaviləsinin anlayışına nəzər yetirsək görərik ki, Mülki Məcəllənin 666.1-ci maddəsinə əsasən *bağışlama sağ ikən bağlanan ələ müqavilədir ki, onun əsasında hədiyyə verən öz əmlakının bir hissəsini bağışlamaqla hədiyyə alanı zənginləşdirir, həm də bu cür bağışlama hədiyyə alan tərəfindən heç bir cavab xidməti ilə şərtləndirilmir. Bağışlama müqaviləsi hədiyyə alanın hədiyyəni qəbul etməsi ilə bağlanmış sayılır. Əgər bağışlama öhdəliklə şərtləndirilməyibsə, hədiyyənin qəbul edildiyi sayılır.*

Eyni zamanda Mülki Məcəllənin 670.1-ci maddəsinə əsasən *bağışlama şərtlərinə və ya öhdəliklərinə yerinə yetirilməsindən asılı edilə bilər.*

Bağışlamanın anlayışı verilən Mülki Məcəllənin 666.1-ci maddəsinin dispozisiyasında bağışlamanın həm *“cavab xidməti ilə şərtləndirilmədən bağışlanması”,* həm *“bağışlamanın öhdəliklə şərtləndirilmədiyi halda”* hədiyyənin qəbul edilmiş sayılması, həm də Məcəllənin 670.1-ci maddəsində *“bağışlamanın şərtlər və ya öhdəliklərinə yerinə yetirilməsindən asılı edilə bilməsi”* qanunun aliliyinin əsas elementlərindən biri olan hüquqi müəyyənlik prinsipinə zidd olmuşdur. Bu qeyri-müəyyənlik vətəndaşların hüquqlarının müdafiəsi zamanı məhkəmə təcrübəsində də uzun müddət çətinliklər yaradırdı.

Lakin, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun Mülki Məcəllənin 666.1, 670.1, 670.3 və 673.1-ci maddələrinin şərh edilməsinə dair 19 dekabr 2012-ci il tarixli Qərarı ilə bağışlamanın anlayışı, şərtləri və ləğvi ilə bağlı qeyri-müəyyənliklərə konkret aydınlıq gətirilmişdir.

Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun Qərarına əsasən *Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 666.1-ci maddəsində nəzərdə tutulan bağışlama müqaviləsi əvəzsiz ikitərəfli müqavilə olmaqla hədiyyə alanın hədiyyəni qəbul etməsi ilə bağlanmış sayılır. Həmin Məcəllənin 670.1-ci maddəsinə uyğun olaraq bağışlama hədiyyə verənin bəhrələnməsi ilə bağlı olmayan şərtlərin və öhdəliklərinə yerinə yetirilməsindən asılı edilə bilər.*

Yəni, hədiyyə verən şəxs öz əmlakının bir hissəsini bağışlayarkən müqavilə üzrə hədiyyə alan şəxsi hər hansı öhdəliyin və ya şərtin yerinə yetirilməsindən asılı edə bilər. Lakin bu öhdəlik və şərt hədiyyə verənin bəhrələnməsi, yəni zənginləşməsi ilə bağlı olmamalıdır.

Eyni zamanda Plenumun Qərarı ilə bağışlama müqaviləsi bağlandıqdan sonra hədiyyə alan şəxs tərəfindən bu müqavilə üzrə götürülən öhdəliyin icra edilməməsi və ya lazımcına icra edilməməsi ilə bağlı hədiyyə verən şəxs və onun vərəsələrinin iddia qaldırmaq hüququ aydın izah olunmuşdur.

Beləliklə, vətəndaşlar bilməlidirlər ki, bağışlama müqaviləsi ilə hər hansı bir əşyanı və ya əmlakı bağışlayarkən bağışlama sözünün təsiri altına düşərək əmlakının bir hissəsini (və ya əşyanı) nəinki qeyd-şərtsiz heç bir cavab xidməti ilə şərtləndirmədən hədiyyə verə bilərlər. Eyni zamanda, hər hansı şərt və ya öhdəliyin yerinə yetirilməsi müqabilində də bağışlama müqaviləsi bağlaya bilərlər.

Bu səbəbdən, vətəndaşlar əmlaklarının bir hissəsini kiməsə baęıřlamaę istədikdə ilk növbədə keyfiyyətli hüquqi yardım almaę  c n müraciət etməlidirlər. Baxmayaraq ki, ölkəmizdə yalnız, yaxın qohumlar (ailə üzvləri) arasında baęıřlama müqaviləsinin baęlanmasına yol verilir.

**İSTƏNİLƏN SUAL V  ƏLAVƏ MƏLUMAT  C N BİZİMLƏ
ƏLAQƏ SAXLAYIN:**

BM Morrison Partners
Tel: **(994 12) 497 19 14; 497 19 15**
Faks: **(994 12) 497 19 13**
E-mail: **info@bmlawaz.com**

 2016 BM Morrison Partners. Bütün hüquqlar qorunur.

* N şrimizd  olan məlumat hüquqi və ya digər peşəkar məsləhət təşkil etmir.